

Osnovna škola Povijest 5. razred – 70 sati godišnje

A. DRUŠTVO		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV OŠ A.5.1. Učenik <i>opisuje</i> međusobne odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u prapovijesti i starom vijeku.	Učenik: - <i>uspoređuje</i> život ljudi u prapovijesnim periodima na hrvatskom prostoru i u svijetu (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>objašnjava</i> društvene promjene: raslojavanje društva i prelazak s organizacije utemeljene na krvnom srodstvu u teritorijalne zajednice od prvih zajednica do pojave Kelta na hrvatskom prostoru i širem okruženju (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>). - <i>opisuje</i> društveni život u državama na prostoru plodnih rijeka Tigris, Eufrat i Nil s posebnim osvrtom na Hamurabijev zakonik (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>). - <i>analizira</i> društveni život u grčkim gradovima-državama i razloge njihove kolonizacije na Sredozemlju i Jadranu (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>). - <i>opisuje</i> život pojedinaca i skupina u rimskoj državi uzevši u obzir rimske zakone i njihovo širenje na hrvatski prostor (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>).	Učenik <i>uspoređuje</i> život ljudi u prapovijesnim periodima na hrvatskom prostoru i u svijetu. Učenik <i>opisuje</i> društveni život u državama na prostoru plodnih rijeka Tigris, Eufrat i Nil s posebnim osvrtom na Hamurabijev zakonik Učenik <i>objašnjava</i> život pojedinaca i skupina u rimskoj državi uzevši u obzir rimske zakone i njihovo širenje na prostor hrvatskih zemalja.
POV OŠ A.5. 2. Učenik <i>objašnjava</i> dinamiku i promjene u pojedinim društvima u najstarijim kulturama i civilizacijama		
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Starije kameno doba – krapinski pračovjek, lovac i skupljač plodova Mlađe kameno doba: život u prvim selima Društvene promjene u metalnim dobima: život u utvrđenim naseljima</p>		

*Dolazak Kelta na hrvatski prostor i promjene kojima mijenjaju život starosjedilaca
 Egipat i Mezopotamija – pismo i zakoni mijenjaju i određuju život ljudi
 Život u grčkom gradu-državi: Sparta i Atena
 Demokracija u grčkom polisima - baština čovječanstva
 Svakodnevica rimskog čovjeka - rimsko pravo i njegov utjecaj na društvo*

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Društvo u Indiji bilo je podijeljeno u kaste

Ropstvo u starome vijeku

Za preporučene teme učitelji sami oblikuju odgojno-obrazovne ishode koji su vezani uz pojačani razvoj konceptualnog, proceduralnog i metakognitivnog znanja te rješavanje problema, a razvijaju se vođenim i slobodnim istraživanjem određenog povijesnog problema kroz istraživačko pitanje koje proizlazi iz prirode sadržaja povijesne priče. Učenici istražuju na način da slobodno biraju metode rada i načine prezentiranja istraživačkog rada.

B. EKONOMIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV OŠ B.5.1. Učenik <i>objašnjava</i> gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesnom dobu i starome vijeku.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>objašnjava</i> kako, kada i zašto su se proizvodnja hrane, obrti, trgovina i novac pojavili u pojedinim ljudskim zajednicama na hrvatskom prostoru i svijetu te njihovu važnost za razvoj društva (<i>kontinuitet i promjena, uzroci i posljedice</i>). - <i>opisuje</i> zašto i kako su Feničani i Grci postali trgovački posrednici, razvoj gospodarskih djelatnosti, pojavu i ulogu novca te tko se od njih i kada pojavio na hrvatskom prostoru i što su nam ostavili u nasljeđe (<i>kontinuitet i promjena, usporedba i sučeljavanje</i>). 	<p>Učenik <i>opisuje</i> zašto i kako su Feničani i Grci postali trgovački posrednici, razvoj gospodarskih djelatnosti, pojavu i ulogu novca te tko se od njih i kada pojavio na hrvatskom prostoru i što su nam ostavili u nasljeđe.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Mlađe kameno doba: čovjek počinje proizvoditi hranu, baviti se obrtima i trgovati

Metalno doba: Vučedolska kultura

Stari Istok: grad postaje gospodarsko središte države

Feničani i Grci – pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i Jadranu

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Svjetski kopneni i vodeni putovi - prijenos robe, ideja i ljudi u starome vijeku

Obrti i trgovina u Rimskom Carstvu

Preporučene teme trebaju ukloniti eurocentričnost u nastavi i uvesti učenike u iskustva življenja naroda i kultura izvan europskog kulturnog kruga. Učitelj može, uvažavajući navedena načela, kreirati sam novu temu. Tema i sadržaji mogu biti kombinacija dvaju

organizacijskih područja npr. država i društvo.

C. ZNANOST I TEHNOLOGIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV OŠ C.5.1. Učenik <i>analizira</i> važnost širenja izuma i tehnologije, u prapovijesnom dobu i starome vijeku, što s vremenom postaje sve brže.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opisuje</i> zašto je važno učiti povijest, što su povijesni izvori, arheološka iskapanja te kako i zašto računamo vrijeme i određujemo povijesna razdoblja (<i>povijesni izvori, vrijeme i prostor</i>). - <i>objašnjava</i> najznačajnije izume prapovijesnog čovjeka na hrvatskom prostoru i ljudi ranih civilizacija te njihovu uporabu i nasljeđe (<i>kontinuitet i promjena, prostor i vrijeme</i>). - <i>objašnjava</i> kako su pismo i znanost u starome vijeku promijenili život ljudi te kako su oružja i transport postali izravna sredstva uz pomoć kojih su neki narodi pokoravali druge i širili granice države (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>). - <i>opisuje</i> seoske i gradske kuće te javne građevine koje su služile kao mjesta okupljanja u prvim selima i najstarijim gradovima te gradnju cesta na hrvatskom prostoru i njegovom širem okruženju (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjena</i>).	<p>Učenik <i>opisuje</i> zašto je važno učiti povijest, što su povijesni izvori, arheološka iskapanja te kako i zašto računamo vrijeme i određujemo povijesna razdoblja.</p> <p>Učenik <i>objašnjava</i> kako su pismo i znanost u starome vijeku promijenili život ljudi te kako su oružja i transport postali izravna sredstva uz pomoć kojih su neki narodi pokoravali druge i širili granice države.</p> <p>Učenik <i>opisuje</i> seoske i gradske kuće te javne građevine koje su služile kao mjesta okupljanja u prvim selima i najstarijim gradovima te gradnju cesta na hrvatskom prostoru i njegovom širem okruženju.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Povijest i njezino značenje, povijesni izvori</i> <i>Računanje vremena i podjela povijesti</i> <i>Starije kameno doba: izumi mijenjaju život ljudi</i> <i>Mlađe kameno doba: čovjek počinje proizvoditi hranu, baviti se obrtima i trgovati</i> <i>Stari Istok: pismo i znanost mijenjaju život ljudi</i> <i>Etruščani veliki izumitelji i graditelji</i></p>		

*Rimske provincije na europskom tlu – ceste i gradovi
Grčki i rimski gradovi na prostoru današnje Hrvatske
Matematika, astronomija i geometrija u civilizacijama Starog istoka*

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Gradovi na Starom istoku – tehnologija i dostignuća drevnih graditelja

Aleksandrija – središte helenističke znanosti

D. POLITIKA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV OŠ D.5.1. Učenik <i>analizira</i> proces stvaranja i širenja države, oblike državnih uređenja i načina upravljanja državom u starome vijeku.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>analizira</i> postanak grčkih gradova država (Sparta i Atena) i usvajanje novih oblika vladavine (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>). - <i>opisuje</i> ratove koji su obilježili povijest starih Grka: pobjedu nad Perzijom, moćnom silom u susjedstvu, sukobe među grčkim polisima, kao i osvajanja Aleksandra Velikog od Grčke do Indije (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>). - <i>analizira</i> put Rima od stvaranja grada preko aristokratske republike i širenja u Sredozemlju i Europi do propasti carstva (<i>kontinuitet i promjena, vrijeme i prostor</i>). - <i>analizira</i> kako i zašto su se Rimljani pojavili na hrvatskom tlu i koje su bile posljedice za život starosjedilaca (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>). 	<p>Učenik <i>analizira</i> postanak grčkih gradova država (Sparta i Atena) i usvajanje novih oblika vladavine.</p> <p>Učenik <i>analizira</i> kako i zašto su se Rimljani pojavili na hrvatskom tlu i koje su bile posljedice za život starosjedilaca.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Život u grčkom gradu državi – Sparta i Atena

Demokracija u grčkom polisima - baština čovječanstva

Grčko-perzijski ratovi i Peloponeski rat

Aleksandar Veliki i njegov imperij od Grčke do Indije

Rim – od grada i republike do carstva

Rimska osvajanja i otpor starosjedilaca

Rimske provincije na hrvatskom prostoru

Provale barbara, podjela i pad Rimskog Carstva

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Kineska država – prostor, organizacija i osobitosti

E. FILOZOFSKO-RELIGIJSKO-ESTETSKO PODRUČJE

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV OŠ E.5.1. Učenik <i>opisuje</i> različite ideje, umjetnost, oblik i način ukrašavanja predmeta u prapovijesti i starome vijeku te pojavu pismenosti.	Učenik: - <i>objašnjava</i> najstarije oblike vjerovanja, te prve poznate kalendare na hrvatskom prostoru i u svijetu (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>). - <i>opisuje</i> umjetnost oblikovanja predmeta, ukrašavanje oruđa, oružja, nakit i odjeću u prapovijesnom dobu i prvim civilizacijama (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjena</i>). - <i>uspoređuje</i> najstarija pisma: klinasto, hijeroglif i glasovna pisma, na čemu se pisalo, pojavu škole te što je od toga i kada stiglo na hrvatski prostor i koje je promjene donijelo (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjena</i>). - <i>opisuje</i> razvoj religije od prapovijesnih vjerovanja preko religija razvijenih civilizacija starog vijeka do kršćanstva u svijetu i na hrvatskom prostoru (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>).	<i>Uspoređuje</i> najstarija pisma: klinasto, hijeroglif i glasovna pisma, na čemu se pisalo, pojavu škole te što je od toga i kada stiglo na hrvatski prostor i koje je promjene donijelo.
POV OŠ E.5.2. Učenik <i>opisuje</i> karakter i razvoj velikih religija u civilizacijama i kulturama staroga svijeta.		Učenik <i>opisuje</i> razvoj religije od prapovijesnih vjerovanja preko religija razvijenih civilizacija starog vijeka do kršćanstva u svijetu i na hrvatskom prostoru.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Prapovijest – počeci religije i umjetnosti

Stari Istok: pismo, umjetnost, religije i filozofska učenja

Grčka i rimska religija – bogovi na slici i priliku čovjeka

Helenistička kultura: prožimanja Zapada i Istoka

Rimske provincije: širenje različitih religija, romanizacija starosjedilaca – prihvaćanje tekovina rimske kulture.

Pojava kršćanstva, progoni kršćana i osnivanje kršćanske Crkve u Rimskom Carstvu

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Grci i Rimljani umjetnici pripovijedanja – mitovi i legende, kazalište i igre